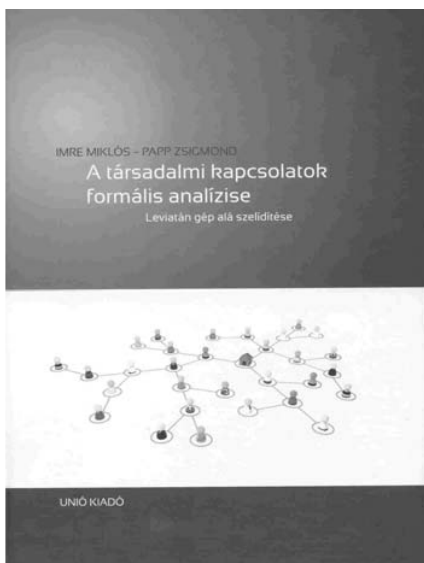
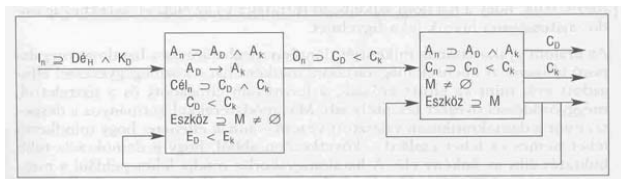

TÓZSA ISTVÁN

Könyvismertető

Jogász szerzőktől teljesen szokatlan módon, matematikai formulákkal, rendszerelméleti képletekkel van tűzdelve Imre Miklós és Papp Zsigmond, a BCE Közigazgatás-tudományi Kar professzorainak legújabb szakkönyve (balra) amelynek előfutára volt Papp Zsigmond: A jogi informatika és az e-közigazgatás rendszerelméleti alapjai című, 2006-ban, az E-Government Alapítvány gondozásában megjelent kötet (jobbra). A figyelmes Olvasó rájön, hogy a matematikai formulák a jogszabályokat írják le tisztán, egyértelműen. Mi a haszna ennek? Erre ad választ a könyv.

Imre Miklós – Papp Zsigmond:

Társadalmi kapcsolatok formális analízise

Unió Kiadó, 2010

A zene az érzelem matematikája, a matematika az értelem zenéje – mondta J. J. Sylvester, 19. századi angol matematikus. Kevesen próbálkoztak eddig a magyar jogi szakirodalom szerint a jogszabályok matematikai képletekkel történő átírásával. Jelen könyvében Papp Zsigmond ezt teszi, miközben Imre Miklós briliáns történelmi és jogtörténelmi, illetve közigazgatás történelmi példákkal illusztrálja mondanivalójukat.

A szerzők érdekesen, élvezetesen mutatják be a jogszabályok vektorokká alakítását. Így pl. K = követelmény vektor, M = magatartás vektor, F = felelősség vektor, Sz = szankció vektor.

A vektorokkal, algoritmusként levezetett jogszabály egyszerűsödik, világos szerkezetűvé válik, eltűnik a jogi szaknyelvre ráragadt évszázados, nehézkes, hivatalos, könnyen félreérthető, félremagyarázható stílus okozta bizonytalansági tényező. A vektorokkal leírt, átírt jogszabály a jogilag releváns részek emelkednek ki a szabályozásban. Kiderül, hogy mi a felesleges, jogi „sallang” a szabályozásban. Az is kiderül, ha a szabályozás szövege félreérthető. Példának álljon itt egy üzemeltetési szabályozásból egy részlet:

„A viharlámpát az istállóban olyan magasra kell helyezni, hogy azt a farkával sem az állat, sem az ember ne verhesse le.”

Matematikailag – most kivételesen – laikus jogi vektorokra fordítva az algoritmus ez esetben így néz ki: Lv (viharlámpa) az I-ben (istállóban) olyan M-et (magasságot) igényel, ami nagyobb, mint az Áf (állat farka) és/vagy az Ef (ember farka) M-je (magassága). Így azonnal kiderül a pontatlan, oda nem illő fogalmazás, azaz a jogsabályi defektus.

Amennyiben vektorokkal írjuk le egy adott tényállásban tanúsított magatartást és azt halmazként összehasonlítjuk a szintén vektorokkal leírt jogi követelményrendszerrel, amit az adott szituációra kell alkalmazni, végezhetünk egy halmazelméleti metszést a két halmaz között, és azonnal kitűnik fehéren-feketén a helyzet értékelése: hol, mi nem történt a követelményrendszer halmazának megfelelően?

A matematikai algoritmusokkal leírt jogalkalmazás tehát világos tényfeltárása révén – tipikus ügyekben – egyértelművé válik. Akár gépesíthető is. Vagyis az egyszerű ügyek bizonyítására felszabadítható valamennyi jogi humán erőforrás a bonyolultabb ügyek javára. Az igazságszolgáltatási alkalmazási lehetőség mellett a jogalkotásban is sikerrel lehetne alkalmazni a vektorokat és a halmaz-metszéseket: egykettőre kitűnik a jogsabályba nem illő tartalom (például a politikai preferencia, vagy a fogalmazási hiba, mint a „viharlámpás” példa esetében.

A társadalmi szervezetek működésének, felépítésének a matematikai modellezése során szintén egyértelműen látszik az adott szervezet-típus megfelelése az adott feladat ellátására. Nálunk ez a megfelelés sajnos csak a működés

során szokott kiderülni, amit olyan jól bevált mondások illusztrálnak, hogy „a puding próbája az evés”. Sajnos – különösen az államigazgatásban és a közszolgáltatásokban – ez elég sokba kerül az államnak. Gondoljunk arra, hogy a tiszta szénatomokból felépülő, anyagilag teljesen azonos gyémánt és a grafit közötti óriási különbség a kristályrendszerükben kialakult kötések miatt jön létre. Még egy-egy feladat ellátására a legtehetségesebb emberek is alkalmatlannak bizonyulnak, ha a feladatmegoldás szempontjából nem megfelelő szervezeti rendszerben dolgoztatjuk őket

Az informatika és a jog kapcsolata különösen előtérbe került az elektronikus közigazgatás, az E-Government megjelenésével. Annak, hogy nem igazán tud elterjedni az e-közigazgatás, egyik oka az lehet, hogy a terület történetében mindig az informatika próbált a joghoz, nevezetesen a közigazgatási eljárási joghoz közelíteni. A jog pedig „ellenállt”...

Imre Miklós és Papp Zsigmond könyvének legnagyobb érdeme, hogy ezúttal a jog is tesz egy lépést az informatika felé; a matematika nyelvén kínálja megértésre és alkalmazásra a jogot!

Éppen ezért elsősorban olyan informatikus szakemberek figyelmébe ajánlom, akik érdeklődnek a jogi informatika vagy az elektronikus közigazgatás iránt, másodsorban olyan jogászok, jogalkotók és közigazgatási szakemberek figyelmébe, akik szívükön viselik a jog modernizációjának ügyét.